

BRZO KLIZANJE NA KRATKOJ STAZI

Što je to "Brzo klizanje na kratkoj stazi" ?

Oprema

Pravila

Preticanje

Padovi

Bodovanje

Duljine staza (discipline)

Međunarodna natjecanja

Svjetska prvenstva

Juniorska svjetska prvenstva

Svjetska ekipna prvenstva

Natjecanja za svjetsku bodovnu listu

Olimpijska natjecanja

Individualne discipline

Štafeta

Što je to "Brzo klizanje na kratkoj stazi" ?

Brzo klizanje na kratkoj stazi (short track speed skating) se prvi puta službeno pojavilo na zimskoj olimpijadi 1992. godine (a prije toga na olimpijadi 1998. kao pokazni sport).

Natjecanja se održavaju na zatvorenim klizalištima, duljine jednog kruga staze 111 metara - na klizalištima dimenzija međunarodnog hokejaškog igrališta (30 x 60 metara).

Utrke na kratkoj stazi su vrlo brze i uzbudljive. Klizači se utrkuju međusobno a ne sa štopericom, u grupama od četiri do šest natjecatelja. Postignuta vremena bilježe se samo u svrhu postizanja najboljih vremena

(lokalnih, nacionalnih i svjetskih). Budući da je brzo klizanje na kratkoj stazi gledateljski sport, on privlači mnoge atraktivnošću akcije sabijene u jureću grupu klizača na gotovo premaloj stazi te nepredvidljivošću padova i povremenih dodira natjecatelja.

Klizači ne samo da posjeduju kombinaciju nevjerojatne snage i brzine, već moraju potpuno vladati tehnikom i strategijom. Izdržljivost je također bitan čimbenik jer se klizači natječu u seriji eliminacijskih utrka, četvrtfinala, polufinala i finala a ponekad i superfinala u istom danu. Sposobnost procjene utrke i konkurencije vitalna je za zauzimanje pozicije u trci koja će voditi do pobjede (startna mjesta izvlače se prije utrke). Tipična strategija može biti zauzimanje vodeće pozicije u samom startu te postavljanje jakog tempa utrke kako bi ostali natjecatelji "izgorjeli" tokom utrke. Jednako je moguć i lagan tempo u kojem se stalno izmjenjuju pozicije namještajući se za sprint u zadnja tri ili četiri kruga utrke.

Oprema

Zbog male staze i oštih zavoja te velikih brzina, ograda klizališta obložena je strunjačama kako bi se povrede smanjile na minimum. Cipele klizaljki za brzo klizanje na kratkoj stazi, za razliku od cipela klizaljki za brzo klizanje na dugoj stazi, lijevaju se prema obliku stopala pojedinog klizača i pojačane su u gležnjevima kao protumjera centrifugalnoj sili u naglim zavojima. Noževi klizaljki pomaknuti su iz središnjeg položaja da bi pružili bolji oslonac. Na lijevoj klizaljki nož je pomaknut prema van (u lijevo) a na desnoj prema unutra (također u lijevo).

Klizači nose na sebi zaštitnu opremu kao što su kacige, rukavice, štitnici za koljena, vrat i goljenice.

Pravila

Natjecatelji najčešće kliču seriju eliminacijskih utrka za pojedinu duljinu staze (disciplinu). U svakoj utrci natječe se četiri do šest klizača a prvih dvoje prelazi u slijedeći krug natjecanja. Svakom natjecatelju dopušten je jedan pogrešan start a nakon drugog je diskvalificiran. Start je za klizača odlučan, pogotovo na kraćim stazama, budući da nema staza kojih bi se natjecatelji držali, već se smiju odmah pomaknuti unutra. Klizači su obvezni klizati s vanjske strane oznaka čitavo vrijeme iako prstima ruke smiju dodirivati površnu leda unutar oznaka dok god klizač obuhvaća oznake.

Preticanje

Preticanje se mora obaviti čisto i bez tjelesnog kontakta s drugim klizačima. Preticanje je vrlo osjetljiv manevar pa natjecatelji za njega koriste prednosti ključnih dijelova staze. Ako se vodeći klizač suviše odvoji od oznaka staze, oprezan suparnik ga može preteći s unutarnje strane. Ako se pak klizači kreću strogo uz oznake, preticanje se mora obaviti s vanjske strane. Pravila preticanja drugih klizača su vrlo stroga. Samo jedan dodir i klizač je diskvalificiran. Vodeći klizač ima pravo izbora putanje pa onaj koji preteče mora preuzeti odgovornost za izbjegavanje tjelesnog kontakta.

Najčešća su preticanja iznutra i to u blizini prve ili druge oznake zavoja. Namjerno guranje, ometanje ili sudaranje s ostalim natjecateljima kažnjava se diskvalifikacijom i mogućim napredovanjem "žrtve" u slijedeći krug natjecanja (prema procjeni sudaca). Neprikladno presijecanje putanje ("crosstracking") također nije dopušteno, kao ni izbacivanje klizaljke preko ciljne linije. Zvonom se klizači upozoravaju da je počeo posljednji krug.

Padovi

Zbog učestalih kontakata među klizačima u trkama na kratkoj stazi, padovi nisu neuobičajeni. Iako natjecatelj neće biti diskvalificiran zbog pada, doći iz pozadine i pobijediti nakon pada (otklizati u cilj) je gotovo nemoguće. Ipak, klizači mogu postići dobar rezultat u finalnom poretku postižući prva mjesta u ostalim disciplinama.

Bodovanje

Pobjednik se određuje prema poretku u cilju, a ne prema vremenu. Klizači osvajaju bodove prema poretku dolaska u cilj za svaku utrku pojedinačno i to: pet bodova za prvo mjesto, tri za drugo, dva za treće i jedan bod za četvrto mjesto. Bodovi postignuti u svim krugovima natjecanja do finala zovu se izvedbeni bodovi ("performance points"). Ukupni pobjednik neke discipline je natjecatelj s najviše finalnih bodova. Ako se klizač kvalificira u finale, ali ne postigne nikakve bodove, bit će u ukupnom poretku ispred svih natjecatelja koji se nisu natjecali u finalu što se u listi rezultata bilježi uz ime natjecatelja kao nula finalnih bodova. Ovaj sistem bodovanja se ne koristi u olimpijskim natjecanjima.

Duljine staza (discipline)

Metara = Krugova

500 = 4,5

1000 = 9

1500 = 13,5

3000 = 27

5000 = 45

Međunarodna natjecanja

Svjetska prvenstva

Discipline: 500m, 1000m, 1500m, 3000m te 3000m štafeta (žene) i 5000m štafeta (muškarci).

Samo dvoje najboljih klizača iz ekipe kliže u pojedinačnim disciplinama dok su ostali odabrani za štafetu.

Klizači se natječu u disciplinama 500m, 1000m i 1500m. Samo natjecatelji koji osvoje finalne bodove u nekoj od ovih disciplina mogu sudjelovati u super-finalu na 3000m (sudjelovanje u štafeti ne utječe na pojedinačni finalni poredak).

Medaljama se nagrađuju samo ukupni pobjednici.

Juniorska svjetska prvenstva

Discipline: 500m, 1000m, 1500m i 1500m super-finale.

Dva juniora i dvije juniorke natječu se u disciplinama 500m, 1000m i 1500m. Samo klizači koji osvoje finalne bodove u barem jednoj od ovih disciplina mogu sudjelovati u super-finalu na 1500m.

Medaljama se nagrađuju samo ukupni pobjednici.

Svjetska ekipna prvenstva

Discipline: 500m, 1000m, 3000m (do dva natjecatelja u svakoj disciplini iz svake zemlje) te 3000m štafeta (žene) i 5000m štafeta (muškarci).

Održava se samo po jedna utrka u svakoj disciplini - nema kvalifikacija, polufinala ili finala.

Maksimalno četiri natjecatelja smiju se natjecati u pojedinačnim disciplinama. Klizači sakupljaju bodove prema rezultatima u pojedinačnim utrkama. Nakon utrke na 3000m, bodovi se obračunavaju i četiri najbolje nacije natječu se u štafeti. Ekipe s najviše bodova - uključujući sve tri pojedinačne discipline i štafetu - je ukupni svjetski ekipni prvak.

Natjecanja za svjetsku bodovnu listu

Počevši sa sezonom 1995-96, godišnje se održava šest natjecanja za ukupni svjetski poredak. Ova natjecanja, zajedno s rezultatima svjetskog prvenstva gdje se bodovi udvostručuju, određuju razredbu u natjecateljskim grupama svjetskog prvenstva.

U prošlosti, razredba se vršila na osnovu razredbe unutar matičnih država, a ne pojedinačnih pozicija i rezultata u svjetskom poretku što je često rezultiralo nepravednim i neujednačenim natjecateljskim grupama.

Svjetski bodovni sustav omogućuje točnije međunarodno rangiranje klizača.

Natjecanja za svjetsku bodovnu listu slijede jednaka pravila kao i svjetsko prvenstvo. Od ukupno sedam natjecanja, za svakog natjecatelja se u obzir uzimaju tri najbolja rezultata kako bi se dobio konačni poredak na svjetskoj bodovnoj listi.

Olimpijska natjecanja

Individualne discipline

Održavaju se utrke na 500, 1000 i 1500m a pobjednici u pojedinačnim disciplinama osvajaju medalje. U kvalifikacijskim natjecanjima obično se utrkuju po četiri klizača, gdje dvoje najboljih prelazi u sljedeći krug. U polufinalnim i finalnim utrkama također najčešće sudjeluje po četiri klizača u svakoj utrci.

Štafeta

Štafeta 3000m za žene uključuje osam kvalificiranih ekipa uključujući i zemlju domaćina. Ove ekipe natječu se u dvije grupe od po četiri ekipe gdje dvije najbolje idu u finale (tzv. A-finale), a ostali se natječu u B-finalu. Medalje osvajaju natjecatelji A-finale.

Štafeta 5000m za muškarce, također uključuje osam kvalificiranih ekipa uključujući i zemlju domaćina. Ove ekipe natječu se u dvije grupe od po četiri ekipe gdje dvije najbolje idu u finale (tzv. A-finale), a ostali se natječu u B-finalu. Medalje osvajaju natjecatelji A-finale.

Svaka ekipa sastoji se od četiri klizača od kojih svaki mora klizati barem jednu izmjenu. Štafeta započinje masovnim startom u kojem sudjeluju klizači prve izmjene. Svaka ekipa određuje koliko krugova će klizati svaki od klizača. Klizači se smiju izmjenjivati učestalošću dogovorenom unutar svoje ekipe s time da klizač posljednje izmjene krene najmanje dva puna kruga prije cilja.

Ekipe najčešće klizu svaku izmjenu jedan, jedan i pol ili dva kruga.

Izmjene klizača izvode se pri velikim brzinama (>40 km/h) obično snažnim odgurivanjem.

Izmjena se smije izvršiti na bilo kojem dijelu staze; no u svakom slučaju, posljednja izmjena mora biti obavljena prije ciljne linije i to dva kruga prije kraja utrke. Pucanj obavješćuje klizače da je slijedeća izmjena posljednja.

